

Doživljaj na Kitajskem.

RESNIČNA ZGODBA.

Poroča baron de Belabre.

V prvotnih dneh svoje konzularne službe sem bil nastanjen v Sanghaju in tam sem imel doživljaj, ki je nekaj časa obetel precej želesten konec.

Ker sem bil mlad in željan pustolovstev, sem najel neki takozvani kitajski čoln iz z nekim prijateljem, katerega hočem imenovati F., sem se napotil na lovsko ekspedicijo proti jezeru Čao.

To je bilo v onih dneh, ko je postajalo sovraštvo Kitajcev do "belih hudičev" akutno in naju oha so znane posvarili ter nama odsvetovali to ekspedicijo kot preveč nevarno. Midva pa se nista brigala za ta svarila ter odšla.

Potovanje po vodnih cestah severne Kitajske živi še vedno v mojem spominu. Spominjam se očiščevanja dežele ter udobnega življenja na krovu najine plavajoče hiše. Noč je bila mogoče najbolj razburilni dnevni čas. Velike džungle so se nenadoma pojavile v temi pred nami ter švigale mimo nas z velikansko naglico ter se pogosto celo obdrignile ob nas, v velik srd najine posadke in naju obeh.

Pozno nekega večera je bila naša pot nenadoma prekinjena od verige, ki je bila razpeta preko kanala. Sunek naju je vrgel iz sedezov in ko sva prišla na krov, sva našla, da ne puste krajevni carinski uradniki nikogar mimo po slonineta zahodu in da so se poslužili te verige kot sredstva, da s silo izvedejo svojo odločitev.

Po daljšem pregovarjanju in s pomočjo par dolarjev pa se je verigo popustilo in smeli smo nadaljevati s potovanjem.

Obiskali smo številne zanimive kraje, — tako naprimer Sučau s svojimi visokimi zidovi. To mesto slovi po celi Kitajski radi lepote svojih žensk. Nadalje smo obiskali mesto Kading, katero so porušili Taiping ustasi, pozneje uničeni od Gordona. Človeka obide tuga, ko stopa sredi napol porušeni in zapuščenih hiš ter naleti sumpat na kak zamemljen, a še vedno mičen vrt.

Odrinili smo naprej ter prišli na jezero Čao in sicer pa kanali, ki so bili pokriti kot s streho z tujnim rastlinstvom. Na jezeru samem pa smo zapazili čudne, sledkornim stošcem podobne otoke, na kateri so stala svetišča in pagode.

Sedaj pa prihajam k dogoku, ki je skoro povzročil usodopoln konec naše ekspedicije.

Obšla sva se nekega jutra, ko je prišel domači kapitan čolna v najino kabino ter nama povedal, da se pase neka srna na bregu, nedaleč od našega čolna in da bova lahko streljala nanjo s krova, če popdeva hitro gor. Moj tovariš je takoj prijel za puško ter pohitel ven in jaz, ki nisem še bil s popolnoma obložen, sem mu sledil tak kot sem bil.

Ko sva prišla na krov, nama je kapitan pokazal v sivi jutranji megli temni predmet, ki se je pomikal proč ter brez dvoma predstavljaj divjačino. Nemogoče je bilo streljati na žival z mesta, kjer sva stala in vsled tega je sklenil moj tovariš, ki je bil strašno razburjen, priti živali bližje ter planil vsled tega na brez, jaz za njim.

Srna je bila že precej daleč proč in vsled tega sva pohitela za njo, dokler nisva dospela do mesta, kjer so številna rižna polja nudila nekaj kritja. Moj tovariš, ki je videl, da se žival vedno bolj oddaljuje, je sklenil streljati na slepo srečo, čeprav je bil cilj že predalet.

Seveda je zgrešil, a komaj je izmrl odmev, tega strah v jutranji tišini, ko sva naenkrat čula strašen krik, kot krik človeka, ki kliče na pomoč. V istem trenutku se je pojavilo na rižnih poljih naokrog vse polno Kitajcev, katerih nisva dotedaj zapazila, kajti delali so globoko v blatu ter jih skrivali pred pogledi visoka stebra riža.

Moj prijatelj in jaz sva pohitela proti mestu, odkoder je prihajal krik in sledila nam je seveda cela gružja Kitajcev. Na licu mesta sva našla Kitajca srednje starosti, iz katerega glave je tlela kri in ki je kričal na vse pretege.

Krogla iz puške mojega prijatelja je na nesrečo obdrignila glavo moža. Nemogoče je popisati kraval, katerega je delal in mlada oha sva izprva mislila, da je bil nevarno ranjen. F. je govoril kitajski povsem gladko in konečno se mu je posrečilo nekoliko pomiriti žrtev ter jo pregovoriti, naj si pusti preiskati rano. Rana je bila sicer mučna, a ne resna.

To nama je dalo nekoliko utehne, dokler ni prišel nesrečni človek, trdno prepričan, da je zadet na smrt, iznova strašno kričati. Mojemu prijatelju je bilo seveda žal za vse, kar se je pripetilo ter je skušal pojasniti žrtvi, da se ne nahaja v nobeni nevarnosti. Ponudil mu je tudi nekaj denarja kot odškodnino, a vse zaman.

Tedaj pa je zmanjkalo mojemu prijatelju potrpljenja. Rekel je, da kriči ranjeni le v namenu, da bo dobil večjo odškodnino in to mu je tudi povedal ter dostavil, da je slabši kot kak netopir ali pa sin želva, — kar pomenja za Kitajca veliko.

To pa je pomenjalo kot mast na žerčice oglje. Že precej časa je kazala zbrana množica znamenja sovraštva napram "belim hudičem", ki so ranili njih rojaka in rohali govor mojega tovariša, katerega sem zaman skušal zadrževati, je pomenjal le nadaljno netilo za oženj sovraštva. Najmanj sto ljudi se je zbralo krog naju, kajti med tem časom so prišli številni iz sosednje vasi, privabljeni od trušča.

Prijatelji in sorodniki ranjenega moža so pričeli tedaj zahtevati denar in dogovorili smo se izprva, da bova plačala dva dolarja, nato tri in konečno pet dolarjev. Tedaj pa je izjavil moj prijatelj, da se mora vrniti na čoln, da si preskrbi potrebni denar. To pa ni ugajalo ljudmki množici, koje obnašanje je postajalo z vsakim trenutkom bolj preteče in ki je kričala, mahala z rokami ter vihtela gorjače pred nama.

Jaz sem se pričel že resno vznemirjati kajti spoznal sem, da ne moreva biti kos tako veliki ljudski množici. Moj prijatelj se je skušal preiniti skozi množico v smeri proti našemu čolnu, a zaman. Naju oha je razjarjena ljudska množica potisnila nazaj in položaj je postajal z vsakim trenutkom bolj kočljiv.

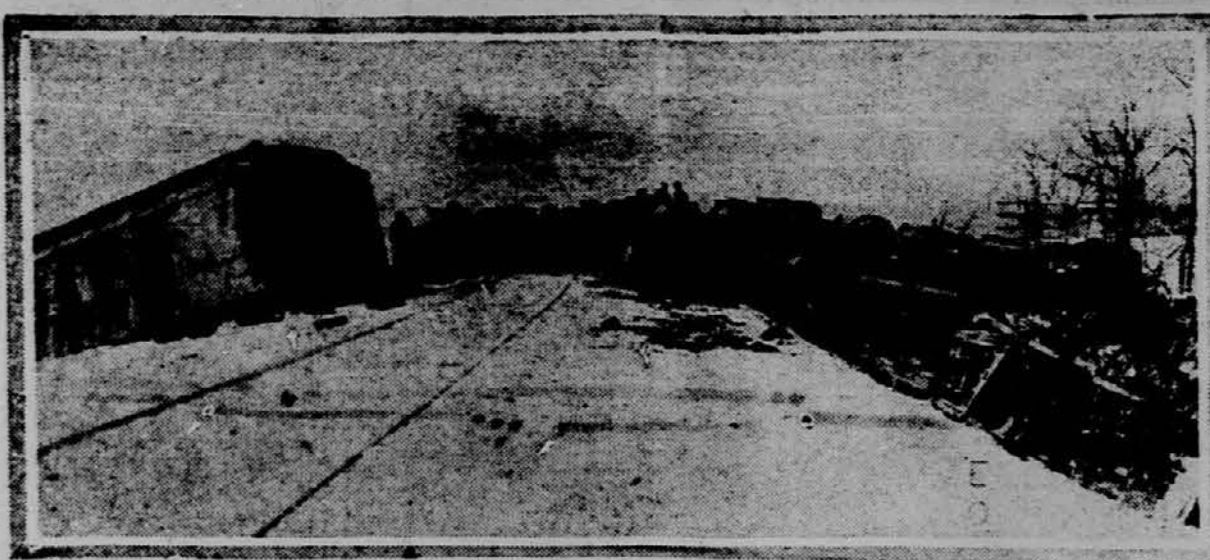
V tej skrajni sili mi je moj tovariš zaklical, da bo sprožil svojo puško v zrak in da naj v zmešnjavi, ki bo nastala nato, planeva skozi množico ter skušava priti do našega čolna, kjer nama bodo naši ljudje pomagali.

To je bila edina pot iz zagate in jaz sem privolil. V naslednjem trenutku je dvignil moj prijatelj puško ter sprožil. Nato se je vnel boji. F. je pričel mahati s koplotom svoje puške na vse strani in konečno sva prodrli skozi vrste Kitajcev ter pričela leteti proti čolnu.

Glavna stvar je bila, da sva se iztrgala ljudem iz rok. Višji in bolj agilen kot moj prijatelj, sem bil kmalu pred njim. On je moral poleg tega nositi še puško ter raditega zaostal. Kitajci so slabi tekavci in vsled tega je bila lahka stvar za naju pustiti jih daleč za seboj. Všla bi se bi ne bilo ene stvari. Čeprav niso znali dobro teči, so pa znali metati kamenje in eden teh je zadel mojega uboga tovariša ravno na vrhu glave. Opočel se je ter padel.

Kitajci so pričeli kričati in jaz sem se ozrl. Tedaj pa mi je zledela kri v žilah. Kajti videl sem svojega tovariša ležati na tleh in Kitajci so ga pretepali s palicami ter suvali z nogami.

Moj prvi impulz je bil pohitel nazaj ter priti tovarišu na

STRAŠNA ŽELEZNIŠKA NESREČA.

Pred kratkim se je pripetila pri Delano, Minn., grozna železniška nesreča. Takozvani "Winnipeg Fiyer" se je z vsilo zalezel v neki snežni pljusk, ki je čistil trač veliko pa ranjenih.

pomoč, a takoj sem spoznal brezupnost takega početja. Kaj bi mogel opraviti en sam neoborožen človek proti taki drhali? Slednja bi bila deležna le še nadaljne žrtve, ne da bi bil s tem deležen moj tovariš kakke pomoči. Edino upanje je bilo priti do našega čolna ter se vrniti na pomoč s posadko vred. Tedaj pa mi je padlo v glavo, da je bila množica, ki se je zbirala krog mojega na tleh ležečega tovariša, manjša kot pa preje. Vpraševal sem se, zakaj se je zgodilo to, a nisem imel dosti časa, ker sem moral nadaljevati z begom. Konečno sem zagledal naš čoln.

Tedaj pa se me je lotil obup, kajti mislil sem, da je prišel konec. Spoznal sem, zakaj se je številno napadalec zmanjšalo. Medtem, ko sva se midva pripravala z ljudmi, so se nekateri teh napolnili k našemu čolnu ter napadli posadko. Slednja je bila prepričana, da sva midva ubita ter je vsled tega pobegnila.

Vaščani, v spremstvu žensk in otrok so nato navalili na hišno čoln, ga oplenili ter zažgali.

Ko sem jaz dospel na lice mesta, sem videl z grozo, da prihaja dim skozi vrata in okna kač. Ne in vedel sem takoj, da je čoln izgubljen. Na bregu pa je stala razburjena ljudska množica ter opazovala uničenje čolna.

Moj položaj je postal tedaj v resnici obupen. Kakorhitro me je ljudska množica zapazila, se je obrnila, da me napade. Nemogoče je bilo vrniti se k tovarišu in imel sem sovražnike pred seboj in za seboj. Edina alternativa, ki mi je preostala, je bila zbežati na levo ali desno. Obrnil sem se naokrog ter zagledal v majhni razdalji bambusovo goščavo, proti kateri sem pohitel. Ta goščava pa je obstajala iz mladih stebelov, ki niso nudila nikakega kritja. Vsled tega sem prodril skozi to goščavo ter se znašel na odprtem polju, z zasledovalci še vedno za seboj.

Edino možno skrivališče, ki se mi je nudilo, je obstajalo v rižnem polju, nahajajočem se nedaleč od mesta, kjer sem prodril iz goščave. Proti temu polju sem nameril svoje korake.

Rižno polje je vse preje kot prijetno skrivališče in to iz različnih vzrokov. Kot znano raste riž le v močvirju in blatu in v to blato sem planil na nekem mestu, kjer se mi je zdelo, rast najbolj bujna. Tam sem se zakopal do pasu ter pričel razmišljati o položaju, v katerem sem se nahajal.

Niso bile ravno prijetne misli, ki so mi švigale po glavi in razventega sem tudi čul krike in vihte svojih zasledovalcev, ki so me iskali. Pričakoval sem, da me bodo vsaki trenutek našli, potegnili iz skrivališča ter pretepli do smrti. Prepričan sem bil, da je moj ubogi tovariš že mrtel. Zdelo se mi je nemogoče, da bi preživel postopanje, katerega je bil deležen od strani razjarjenih Kitajcev.

Konečno pa se mi je pričel doždevati, da sem si izbral dobro skrivališče, kajti polagoma so kriki izmrli in zavladala je krog mene mučna tišina. Šele tedaj pa sem se pričel zavediti vseh neugodnosti svojega sedanjega položaja.

Ves pregrečel in upehan od bega kot sem bil, sem pričel čutiti, kako leze mraz v moje kosti in mlil sem si, da bom gotovo podlegel pljučnici, če se mi bo posrečilo uiti sovražnikom. Kljub te-

mu pa si nisem upal premakniti se, dokler bi ne bil popolnoma prepričan, da je bilo zasledovanje opuščeno. Razventega pa sem dosti razmišljal o problemu, kako bi prišel nazaj v Sanghaj, kajti razdalja je bila precejšna in jaz sem govoril le malo kitajski.

Solnce je bilo že visoko na nebu in jaz sem izračunal, da ležim že nekako dve uri v blatu, čeprav se mi je zdel ta čas kot dve stoletji. Priluskoval sem, a ker nisem mogel vzeti ničesar, sem splezal na stezo, ki je ločevala moje rižno polje od sosednjega. Nato pa sem pričel drgniti s seboj blato ter razmišljati o svoji usodi.

Naenkrat pa sem zapazil nekega starega moža, ki je prihajal proti meni, noseč na dolgem drogu dve košari. Moj prvi impulz je bil pohiteti proti njemu, ga pobiti na tla ter mu zamašiti usta, da bi ne kričal ter privabil drugih ljudi. Nato pa sem se spomnil na neko dejstvo, katero sem pogosto čul, — da je namreč najboljša stvar staviti se pod varstvo nekega starega moža, če pride človek v konflikt s kitajsko ljudsko množico.

Kakorhitro sem se spomnil te stvari, se nisem več obotavljal. Prišel sem nazaj v blato in ko je prišel mož neposredno pred mene, sem skočil ven, naravnost pred njega. Dejanski se je stari mož mene bolj ustrašil kot pa jaz njegega, ko sem ga prvič zagledal. Prav nič se ne čudim, da se me je zbal, kajti bil sem ves opraskan, krvav in blaten. Moja obleka je bila raztrgana.

Stari mož je postavil svoji košari z drogom na tla ter pričel bežati. Meni pa se je konečno posrečilo ustaviti ga ter prepričati, da nisem tako nevaren človek kot izgledam.

Ko sem mu pojasnil svojo zadevo, mi je rekel, naj mu sledim in povedel me je postranskih potih v reko koči iz bambusa. Tam mi je dal skodelico riža ter čašico domačega žganja, napravljenega iz riža.

Nato mi je rekel, da hoče obvestiti okrajnega sodnika in da naj čakam v koči, dokler se ne vrne.

Preživel sem par mučnih ur, dokler se ni pozno popoldne vrnil stari v spremstvu štirih ali petih zamazanih vojakov, ki so se takoj pričeli norčevati iz mene. Nato smo odšli vsi v vas, kjer sem v svojo veliko radost našel v koči starega moža svojega nesrečnega tovariša, katerega so pričel tjakaj nezvestnega, a še vedno živega. V koči je bil okrajni sodnik v spremstvu dveh nižjih policijskih mandarinov in kočarje tudi kapitan našega hišnega čolna.

Moj prijatelj je bil strašno zbit. Dal sem ga omiti in očistiti, nakar sem ga pregledal ter našel v svojo veliko veselje, da ni zlomljena nobena kost v njegovem telesu. Bal pa sem se, da je dobil notranje poškodbe, kajti iz ust mu je tekla kri. Pozneje pa sem izprevidel, da je bil ta moj strah neupravičen.

Sodnik je poklical nekega kitajskega mazača, ki je pričel se žigati pod nosom bolnika neko smrdljivo snov. Jaz sem vedel, da mune bo mogel nič pomagati ter sklenil čimprej odgovoriti nazaj v Sanghaj. S pomočjo sodnika se mi je takoj posrečilo vzeti v našem neki domači hišni čoln.

Ta čoln je bil strašno slab in

Hipnotizem in zločinstvo.

V zadnjem času je čisto čitati, da je kdo v hipnotiziranem stanju izvršil kako kaznivo dejanje, ali da je sploh storil kaj, česar bi prostovoljno gotovo ne storil.

Akopraj je v resnici mnogo takih slučajev, vendar so še bolj pogosti slučajji, da se zločinci zagovarjajo, da so izvršili dejanje v nerazsodnosti in da sploh ne vedo kakokako. Tako je nedavno neki 16letni deček izpovedal na policiji, ko je bil aretiran na kolodvoru v Lipskem, da je čutil, kako ga je nekdo strogo opazoval. Kakor v sanjah je šel potem po neki denar, ga nekje vzel in prišel potem šele po aretaciji k zavesti. Policija je takoj sumila, da je bil hipnotiziran in ga je izročila nekemu glasovitemu hipnotizerju in psihiatra, da ga opazuje. Toda fant je temu v kratkem priznal, da je izvršil tatvino hotel in pri polni zavesti.

Poziksnu hipnotizer pa nikakor ne more vedno dognati, ali gre v posameznih slučajih res za kak zunanji vpliv, ali pa so izpovedbe priče izmišljene. Edino znamenje, ki more v gotovem oziru služiti kot potrdilo navedb žrtve, obstoja v tem, da oseba, ki je bila enkrat hipnotizirana, zapade jako hitro v hipnotično stanje.

Velik del zločinov izvršujejo s pomočjo hipnotiziranih oseb ženske. One znajo hipnotično tako vplivati na svoje ljubljence, da anganjajo neumnost, ki jih sicer ne bi nikdar izvršili. Jako samljiva je najnovejša teorija, da se more s pomočjo hipnotiziranega medija odkriti ali izslediti kak zločin. Dosedaj vsaj niso bili dozejeni v tem oziru nikaki rezultati, ki bi bili vredni vpoštevanja.

Nekoliko pa se vendar more kriminalistika poslužiti hipnoze. Človek čisto nekaj opazuje, ne da bi mu ostalo od tega kaj v spominu, ker je zbrana njegova pozornost popolnoma drugje. Ako se posreči, da se ta njegova pozornost odstrani, kar se dogaja v hipnoti, tedaj se more dotičnik navadno spominjati vsega, kar je opazil in na kar se v normalnem stanju ne bi nikdar spominjal.

Sovjetski politiki v Pragi.

V Prago je prišel v spremstvu vojskega komisarja Podvolskega predsednik ukrajinske sovjetske vlade, Rakovskij. Istočasno se je pripeljal tudi član predsedstva sovjetskih ljudskih komisarjev, Goribev. "Tribuna" izraža zaradi tega mnenje, da je moskovski komisar naj za zunanje zadeve dočel Prago za središče sovjetskih zunanjih zadev.

umazan, a vesel sem bil, da sem ga dobil. Svojega tovariša sem dal odnesti na krov in konečno smo odrinili nazaj proti Sanghaju. Nepristano sem se mudil ob postelji svojega tovariša in kakorhitro smo dospeli v Sanghaj, sem ga dol odnesti v njegovo stanovanje.

Vspreči dobre zdravniške posrečbe se mu je kmalu obrnilo na boljše in po preteku enega meseca je popolnoma okrevale.

To je bil žalostni konec najinega potovanja. Izgubila sva vse, a sva bila kljub temu lahko srečna, da sva rešila vsaj življenje.

Vršila se je preiskava, ki pa je zaspala brez uspeha. Tudi naši prijatelji naju niso pomilovali, pač pa karali, ker nisva upoštevala njih svarila predno sva odpotovala.

Zakaj izginjajo pariški apači?

Obiskovalci Pariza so bili pred kratkim presenečeni vsled dejstva, da so pričeli izginjati apači, — one nekoč slavne osebnosti iz nižnj življenja. Številne pojavnosti so navedli v tem oziru oni, ki trdijo, da poznajo položaj, a šele sedaj je Pariz izvedel, kaj je postalo iz prejšnjih prebivalcev katakomb.

Neki sodnik je vprašal bivšega apača, ki je bil poklican iz čevljarске dalevriče, v kateri je bil zaposlen s poštnim delom, da priča v neki kriminalni zadevi, kaj je postalo iz apačev, kajti kakor drugi ljudje, je bil tudi sodnik račloveden.

— Kaj, ali ne veste, — je vprašal bivši apač, ki je bil eden najnevarnejših sovražnikov policije pred vojno, — Iveta se je poročila, to je vse.

Če za sodnika in policijo je bil ta odgovor zelo skrivnosten, a kmalu se je izvedelo, da je vključeval celo povest. Par dni pozneje je imel isti sodnik pred seboj nadaljnega apača, a kot jetnika, katerega se je dolžilo posebno drznega napada na neko banko. Ta napad ni bil eden navadnih ločinskih napadov apačev, temveč je bil skrbno zasnovan in izvršen. Apač tudi ni bil oblečen kot so bili ponavadi apači, temveč je nosil lepo, moderne in čedno obleko. Sodnik ga je vprašal: — Ali mi morete povedati, kaj je postalo iz vaših starih tovarišev? Niso več tako številni in naidežni.

— Številni smo Iveta, naši kraljevi, — kajti zapustila nas je ter pričela redno živeti, — se je glasil prav tako skrivnostni odgovor kot je bil prvi.

Sodnik je postal še bolj radoveden. Razširil je poizvedovanja ter prišel do spoznanja, da sva bila oha odgovorova pravilna, kajti vzrok propada apačev je bila Iveta, lepa in skrivnostna Iveta, o kateri se je glasilo, da je zadavila s svojimi lastnimi rokami pol duceata žrtev, katere so privedli pred njo njeni zavezniki in pomagači.

Impulz, ki je dovedel Iveto, da je zapustila svoje zločinske tovariše, je bil isti, ki je dovedel enega apača do tega, da je postal poštni čevljar, drugega pa do tega, da je postal znanstven ropar.

Brez dvoma je čudno, da je mogla postati slabotna ženska absolutni vladar kraljestva roparjev in vlomilcev. Vendar pa je dejstvo, da je bila ta Iveta, temnoka, drobna in majhna ženska, mogočna kraljica pariških zločincev. Njena beseda je bila postava. Sedaj pa ni več kraljica apačev. Nikdar ni bila izgnana in oropana prejšnje oblasti. Ljubnost apačev napram njej je bila presenetljiva. Ona se je prostovoljno umaknila s prestola, da postane žena srednje situiranega mehanika, ki je bil eden njenih apaskih voditeljev do malo časa pred izbruhom vojne. On je bil njen ljubimec v dnevih apaskstva ter je njen ljubimec še sedaj. Pustila je sijaj, ki jo je obdajal, da se posveti skrbi za družino, — in sedaj je Iveta srečna.

Brez kraljice, to je brez uspešnega in navdušujočega voditelja, pa niso apači več apači. Niti sledu ni ostalo od slikovitih, strašnih zločincev Pariza pred vojno. Vzrok tega pa je poleg vojne predvsem odstop Ivete.

Ko so ogrozili Nemei Pariz in ko je bilo treba slehnega moža, da pomaga ustaviti nemški naval, se prihrumelo iz katakomb na tisoce in tisoce apačev. Njih delo je bilo zelo koristno za Francijo.

Tudi ženske so se odzvale pozivu in med temi je bila tudi Iveta. V neki bolnici malom izven Pariza je cela tri leta opravljala najnižja dela neka majhna, temnoka deklina. Nihče je ni vprašal, kdo da je, kajti za to ni bilo časa in redkokdaj je bila poklicana, da pomaga stredi ranjenem.

Bila je Iveta, kraljica apačev, ki je posvetila vse svoje moči — Franciji. Ona, ki je hladne krvi davila ljudi z lastnimi rokami, je opravljala sedaj najnižja in najtežja dela za Francijo. Vojna je očividno izpremenila njeno srce.

Ko je bila v tej bolnici, se je sestala z nekim vojakom, ki je ležal ranjen na trdi postelji. Poznala ga je že preje v apaskih dneh a ljubezen, ki je vzplamela sedaj v srcih obeh, je bila povsem različna od apaskih ljubezni.

Ko je ranjeni vojak okrevale in bil izpuščen iz bolnice, se je poslovil od Ivete ter ji obljubil, da se bo vrnil ter jo vzel s seboj.

Ko je odšel, je mala Iveta sklenila, da se ne bo nikdar več vrnila k svojemu prejšnjemu življenju.

Po vojni je njen ljubimec, po imenu Degory, izginil. Nato, nekega dne, pred nedavnim časom, pa se je vrnil k njej. Lotil se je svojega prvotnega posla — posla mehanika. Uspeval je ter bil pripravljen odvesti Iveto s seboj nazaj v Rouen, kjer se je nastanil.

Tedaj pa se je pojavil najbolj čudni fenomen. Dejstvo, da je zapustila svoj stari glavni stan zločinci in nasilja, je imelo najmočnejši vpliv na pariški zločinski svet. Zločin ni bil več organiziran, korporacijska zadeva. Izgubljen je svojega voditelja in prebivalce katakomb so ostali brez svojega ziega genija.

Mnogi med temi apači so bili nekoč poštni ljudje, — kot naprimer Degory, — ki so ostali v tem zločinskem okolišču le radi čara, katerega je izvajala ta izvanredna ženska. Kakorhitro pa je postala Iveta poštna, se je večina teh ljudi vrnilo k starim, poštnim poslom.

Če premostimo položaj globlje, bomo prišli morda do spoznanja, da ni bila le Iveta odgovorna za povratek k poštnemu delu. Mogoče so prišli prejšnji apači v stik s tako številnimi ljudmi z znanjem svetu, razkrili takega duha človeškega bratstva v svojem stiku z drugimi vojaki, da so se pričeli s prihodom miru ozirati na življenje s povsem drugačnimi očmi. Naj je pojasnilo tako ali tako, — dejstvo ostaja, da je apač, kot je bil znan pred vojno, izginil.

V Parizu se dogajajo tudi sedaj zločini, kar je povsem naravno, kovan denar za Slovenijo. Finančno ministrstvo bo poslalo v Slovenijo in na Hrvaško večje množine kovanega denarja, katerega tam primanjkuje.

Kako je budilka uplivala na zgodovino Francije.

Obisk neke zelo očarljive francoske šivilje pred nedavnim časom v New Yorku je vnovič vzbudil zanimanje za resignacijo Pavla Deschanela kot predsednika francoske republike.

Od te čedne šivilje, ki je delala obleke za elegantno madamo Deschanel, se je izvedelo, da je bila ura budilka vzrok, da je izgubil gospod Deschanel predsedništvo, s čemur se je izpremenilo celo zgodovino sveta, — kajti jasno je, da bi Deschanel kot predsednik francoske republike zasledoval cilje slednje na povsem drugačen način kot pa je storil to njegov naslednik v uradu.

Kakor hitro se prične namreč francoski narod smejeti kakemu človeku, je njegova politična kariera ponavadi končana. To je bila nesrečna usoda gospoda Deschanela, ki je bil inavguriran francoskim predsednikom dne 18. februarja 1920. V noči dne 23. maja istega leta, ko se je nahajal na poti iz Pariza v Montmarais, je padel predsednik skozi okno vlaka, v katerem se je vozil. Telesno se mu ni zgodilo nič hudega, kajti vlak je vozil počasi in predsednik je dobil le par prask.

Padec pa je bil dosti visok, da ga je vrzel iz urada francoskega predsednika. Soglasno s šiviljo je bila ura budilka, ki je povzročila celo nesrečo.

Francosi ne morejo nikdar odpustiti predsedniku, če se pusti osmešiti. Povesti o tem, kaj se je v resnici dogodilo v dotični noči, — usodepolne za ambicijo Deschanela, — so rasle in rasle. Nobeno poskušeno poročilo jih ni moglo spraviti s sveta. Vsakdo se je smejal malemu možu in vsak Francez je bil ob istem času ogorčen.

Vsled tega se je pričelo pošiljati v svet poročila, da je zdravje Deschanela vse prej kot zadovoljivo. Glasilo se je, da so mu odpovedali živci, da ne more spati in da ga neprestano boli glava.

Konečno so pričeli izhajati buletini o zdravstvenem stanju predsednika. Dne 16. septembra 1920, torej manj kot štiri mesece po nesrečni padcu iz vlaka, je bil prisiljen odpovedati se predsedništvu.

Kaj se je v resnici pripetilo? Sredi ene majske noči je šel neki uslužbenec železniške družbe po tračnicah, da jih pregleda, ko je nenadoma čul stokanje. Stopivši bližje ter našel človeka v nočni obleki, sedečega na nasipu poleg tračnic.

— Kaj delate tukaj slešeni? — je vprašal stražnik.

Gospod je dvignil roko. — Pomagajte mi, dobri mož, — je rekel z negotovim glasom. — Dobili boste nagrado. Jaz sem predsednik republike.

Delavec se je pričel krohotati. — Mislim, da ste preveč pili, — je rekel, — a kdokoli ste, pregrešili ste se zoper postavbo. Nikdo ne sme hoditi po tračnicah. Izgubite se.

Deschanel je prosil za pomoč. Rekel je, da ne more hoditi in da ga zelo zebe. Preskrbi naj mu prenočišče, za kar bo plačal. Denarja nima pri sebi, ker ga je pustil v obleki.

Posrečilo se mu je pogovoriti delavca, ki je odvedel predsednika v neko majhno kočo v bližini tračnic, kjer je vzbudil neko žensko ter spravil predsednika pod streho.

Naslednjega dne so se izpolnile vse obljube Deschanela. Prišli so prijatelji predsednika in oni, ki so mu pomagali, so bili nagrajeni. Dovtip pa je bil predobro, da bi ostal skrit in par ur pozneje je govoril celi Pariz o doživljanju predsednika.

Povest se je seveda razširila in blepsala. Predsednik ni bil baje sam na vlaku, čeprav je ostala gospa predsednica doma v Elizajski palači, ko je sedel njen mož na vlak. Listi so približili komične članke in slike, ki so kazale predsednika republike, sedečega v "pojamah" na kupu peska poleg tračnic.

Nato so prišli buletini in ko-

nečno se je glasilo, da se mora predsednik odpovedati za nekaj časa vsakemu izvrševanju svoje službe na nujni nasvet zdravnikov in da ne more sprejeti niti svoje kabineta. Nato se je glasilo, da se mora za nekaj časa odpovedati vsemu duševnemu delu. Konečno pa se je objavilo, da so se pokazala znamenja paralize in da bo moral odstopiti kot predsednik. Sledil mu je Millerand.

Izza one usodepolne majske noči se je vprizorilo številne poskušnje, da se rehabilitira Deschanel v oči javnosti. Nočemo jih povnavljati tukaj, a zadnji, katerega je vprizorila madama Deschanel sama, je vreden omenitve.

Madama Deschanel je sama zase precej važna oseba. Bila je hčerka Renee Brice, bogate ženske, ki je bila med drugim tudi lastnica neke krasne vile v Rambouillet. Duševno je enakovredna svojemu možu in družabno je stala visko nad njim. Par ima več še nedoraslih otrok. Sedaj živi družina v Normandiji, kjer se bivi predsednik najbrž zdravi.

Deschanel je bil rojen v Bruslju, kamor je vladal Ludovika Napoleona pognala njegova družina. Pridobil si je ugledno ime v slovu predno se je posvetil politiki in je spisal več knjig, vsled česar je tudi postal član Francoske akademije. Leta 1887 je bil izvoljen podpredsednikom poslanske zbornice in leta 1898 je postal njen predsednik.

Splošno je bil znan radi svojega dostojanstva ter strogega upoštevanja cerimonij. On je manjši, čeprav ne tako debel kot sedanjí ministrski predsednik Poincaré. Misel, da je ta dostojanstven človek čepel poleg železniških tračnic v hladni noči, obblede in v pajamas, je vzbudila pri Parizanih velikansko veselost.

Madama Deschanel ni zadovoljna, da je njen mož zapustil politiko ter se zakopal v samote Normandije. Vsled tega si na vse mogoče načine prizadeva, da rehabilitira sloves in ugled svojega moža.

Izprva se ni hotela brigati za nadziranje in govorice, ki so krožile v zvezi s smešnim, a usodepolnim doživljanjem njenega moža. Ker pa ni bilo nikdar konec govorice, je konečno pojasnila sama celo zadevo.

Rekla je, da je ujen mož popolnoma nedolžen pri celi stvari.

Madama Deschanel je tekotem svojega zadnjega obiska v Parizu pojasnila dejstva glede nesreče, ki je zadela njenega moža. Svojo povest je zaupala takozvani "forelady" v prodajalni, kjer so delali njene obleke ob času, ko je bila gospa predsednica. Zahtevala je seveda strogo molčljivost, a dobro vedela, da bo prodajalka slehno besedo verno sporočila damam iz visokih krogov, s katerimi bo prišla v stik. Na ta način se je novica hitreje razširila kot če bi bila natiskana v listu "Figaro".

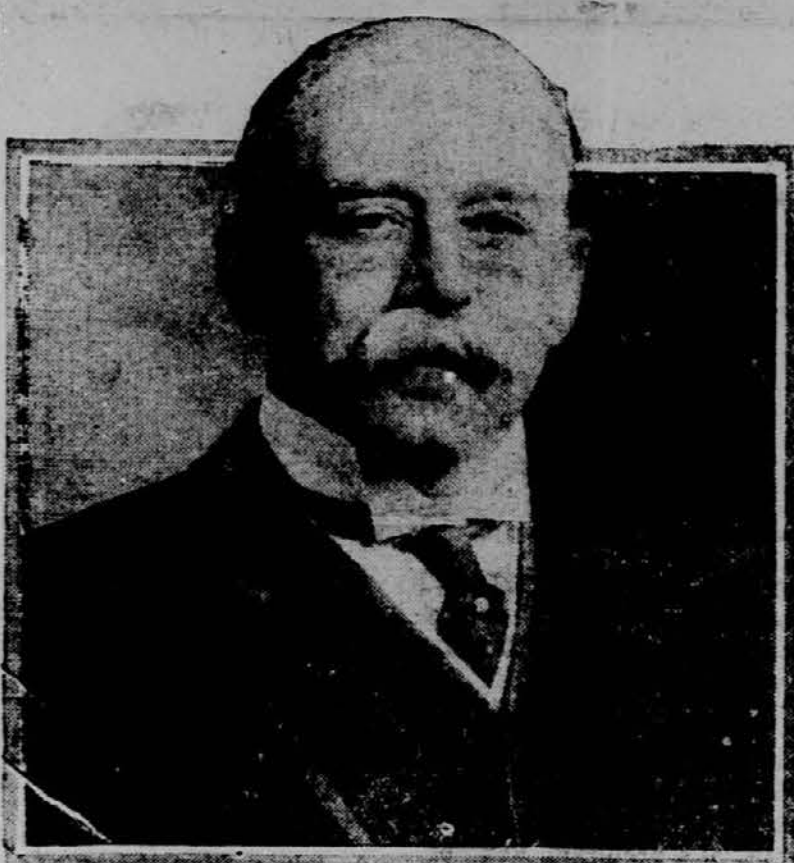
Madama Deschanel je rekla, da ima v družini starega služabnika, ki je delal kot lakaj njenega moža. Ta služabnik, zelo star in zelo udan, je imel navado malo zadremati po vsakem kosilu ter naravnal svojo budilko tako, da ga je zbudila ob pol štirih.

V noči, ko je predsednik odpotoval proti jugu, je vzel s seboj tudi tega starega služabnika, ki je vrgel v svoj kovčeg poleg drugih stvari tudi budilko, na da gi se spomnil, da bo zvonila ob običajni uri.

Kdor je potoval po francoskih vlakih, ve, da se nahaja v vsakem vlaku, ki je odvedel predsednika v neko majhno kočo v bližini tračnic, kjer je vzbudil neko žensko ter spravil predsednika pod streho.

Prebujen iz globokega spanja, — kaj je storil predsednik in kaj si je mislil? Kot vsako drugo človeško bitje si je mislil, da je v nevarnosti in v polspanju je odprl vrata ter skočil ven. Kaj je bil bolj naraven?

Če bi se objavilo to enostavno pojasnilo, bi se prihranilo pred predsedniku smešenje, a trpel bi ver-

SIR GEORGE YOUNGER.

SIR GEORGE YOUNGER.

Na sliki vidite voditelja angleških unionistov. Zastran njega bo najbrže angleški ministrski predsednik Lloyd George resigniral. — Younger ima baje velik upliv na angleškem dvoru.

Belgrad.

Spisal Herman Wendel.

Kako je bil stari Belgrad pred vojno razmetan, samo zase čepel domače mestee, dišeče po dobri slivovki!

Druga Belgrada: turškega Belgrada pred dvema, tremi generacijami ni poznal nikdo izmed nas: z ozkimi ulicami in molčljivimi hišami, s vitkimi minarjami in ponosnimi džamijami, s sanjavi vodnjaki s cevki in bučnicami bazari, s zakritimi ženami, ki so plaho brzele preko ulice, in družini bašibozuki, ki so barantali pred branjarjo z orožjem za srečno okovane pištole; v mesecu ramazanu so doneli topovski streli s trdnjave in prav prijetno ni bilo srbski raji nikdar pri srečju.

Potem se je — kakor je to pač pot zgodovine — polumesec na jugoslovanskem nebu bolj in bolj zožil in je bil nekega dne sploh in docela ugasnil. Sedaj se je odušilo tudi orijentalno belilo od mesta. Valjar — recimo — elvilzaci je brezobzirno zavrnila, romantična turška pokopališča; — grobni spomeniki, z lepo zaviti izreki iz korana, so prišli kot gradivo v zid za petrolejsko skladišče; ozke ulice so zadihale skozi nepričakovane odprtine mnogo svežega zraka; hiše s svojimi odprtimi okni in vrati so postale evropsko zgornje; minarete so zamenile v silineti mesta tovarniški dimniki; neka džamija se je izpremenila po čudnem Alahovem sklepu v plinarno, in o dvah džanih je pridržalo nesentimentalno 19. stoletje samo eno službo istega, o katerem pravi druga sura korana: "Bog je povsod vzhoda in zapada; kamorkoli se le obrnete, — tam je obliče božje". Tri leta sem je Belgrad prestolnica novim množicam muslimanov in ob časih molitve se uvrstijo čevlji in usnjate copate iz Mostara, iz Ptzema, iz Sarajeva, iz Bitolja, iz Skoplja in od albanske meje pred vzhodom v Bajajktarovo džamijo v Jevrejski ulici.

V Mihajlovi ulici in v ulici kralja Milana, ob tej dolgi ravni črti po sedlu med vrtno ob Donavi in Savi, se košatijo konak, banke, trgovine, hoteli kakor v evropskih ljudskih mravljiščih, brez slova, brez osebne poteze, zgrajeni v naglici z mnogo lišpa in malo ukusa. Spodaj v parku med kolodvorom in hotelom Bristolom bi se človek najraje zjokal nad toliko revščino, zanemarjenostjo, zapuščenostjo in zaprašenostjo. Na tlaku z njegovimi grbami in luknjami in dolinami in visinami in globinami in premišljenimi volčjimi jamami se dobro izvežbaš za potovanje preko albanskih prepado. In v večini ulic zahrbtno fini, čevlji visoki prah ob času vročine, ob dežju pa vztrajno, vražje nepremagljivo blato! Da, tako daleč je že prišel

ni stari služabnik. Tega ni hotel Deschanel storiti ter rajše žrtvoval svojo kariero.

Čudne stvari se dogajajo v francoski politiki in mogoče bo ravno budilka, ki je spravila Deschanela iz urada, spravila njega zopet nazaj.

Belgrad na svoji poti proti zapadu. Poleg tega pa cele ulice s samimi malimi, skromnimi poševnimi hišicami brez okrasa iz dobe kneza Miloša; samo pritičje, — kvečjemu še prvo nadstropje, — izumirajoča rokodelstva — kakor popravljanje kotlov — kajne? — in opankar so ohranila v tem, takorekto izginolem svetu se svoj ugled in svoje dostojanstvo, v nizkih, okajenih "kafanah" iz turške dobe se rešeta; novost predmestja. Stari, poslavljajoči se Belgrad! Slovo je bridko!

Kajti — prestop! — sedaj prihaja novi čas. Danzadnem vlačijo dolge vrste pradozračnih bivolskih vprek kamene iz kamenočimov pri Topčideru, v vsakem kotu kipe odri iz framov titansko proti nebu, na vseh oglih se po polnoči spodtakne nad apnenimi jamami in kupi malte. Belgrad zida ministrstva, banke, akademije, tovarne, parlament, gledališče, gimnazije, knjižnice in kar zraven spada. Belgrad zida v eni sapt, marljivo, smotreno; vsak izmed njegovih 110.000 prebivalcev ima trčevito pred očmi smoter: Veliko mesto. V glavnem mestu Jugoslavije mrgoli 20.000 ali 30.000 ljudi več nego v prestolici Srbije; vsak dan prihajajo; med vrle deželane je zašla mrzlica želja po zaslužku, po nagrabljenju denarja, po tem, da bi "visoko" prišli, manjka samo še jugoslovanskega Balasaa, ki bi naslikal ta nemirni, kipeči, se razlegajoči Belgrad, poln lodočnosti, na pragu nove dobe.

Veliki načrti so razviti v glavah fantazistov, na nizah arhitektov. Sremski Zemun onstran Donave in Save čaka z nestrpnostjo neveste, da se združi z Belgradom v eno občino. Vražje spretni Amerikanci zgradijo most preko te male vode; v nekaj letih zdri električna s Teraži v sredini Belgrada naravnost tj sredi Franzustala, nemškega predmestja zemuškega. Temu kmalu sledita — moč in sijaj; nov orjaški kolodvor pri novi skupščini; razkošni avtomobili švigajo po bulvarih okoli milijonskega mesta; stanovanjske kasarne se dvigajo na stavbišču skromnih barak in Miloševe dobe; garda tovarniških dimnikov v danes melanholično zapuščenem, z osatim prerastlem donavskem — predmestju Dordjuil; ob Savi pa udarjajoče, lobnoče, piskajoče ogromno pristanišče z dvigali na paro, z rampami za nakladanje in razkladanje blaga in z betoniranimi nabrežji — Belgrad 1951!

Kateri neusmiljeni razvoj je zdrobil kakor v možnarju postenjakarje, ki odteše — poprej za nekaj par, sedaj za nekaj dinarjev — lačnemu na Savinem bregu kos pečenega prešiča? V katerem kotu je poginil zadnji prodajalec "boze"? (Pijača, napravljena iz kuhane koruzne moke. V Belgradu jo prodajajo poleti večinoma lausilani poleg limonade po vseh ulicah.) In kakšno širokonožno zabavišče grozi spodriniti s svojo godbo z igrate in natakarki v fraška skrivno gostilno pesnikov — "Kod tri šesira"?

Na sledu anarhističnih atentatorjev.

Poroča William S. Flynn, bivši načelnik U. S. Tajne službe.

Eden najbolj nadležnih posameznikov, s katerimi se je morala tedaj petati Tajna služba Združenih držav, ker je bil najbolj prebrisan med vsemi, je bil Luigi Galleani. Kadar čuje povprečni Amerikaneec ime anarhist ali se mu pripoveduje o anarhističnih zarotah se gotovo spomni imen, ki so istovetna z anarhizmom, kot — Goldman, Berkman, Giovannitti, Carlo Tresca in mogoče tudi Enrico Malatesta.

Z izjemo zadnjega zastopnika anarhije imam dosti vzroka za domnevanje, da marjka vsem ostalim, katere sem omenil, odkritosrčnosti. V primeri z Malatesto so sleparji, ki so izpremenili svoja namišljena in domnevana politična naziranja v kruh in surovo majo. Kot voditeljem anarhistov jim je manjkalo skoraj vsega, kar je neobhodno potrebno za voditelje.

Vse to omenjam v namenu, da poudarim razliko, ki je obstajala med temi in Malatesto, ki je bil anarhist brez vsakih pridržkov. Malatesta je bil odkritosrčen, jasnega duha, zmožen doslednega mišljenja in ko je zapustil Ameriko, da se nikdar več ne vrne, je prevel njegovo mesto Luigi Galleanitu ga popolnoma izpolnil.

Galleani je bil nčene Malateste in sicer njegov najboljši učence. Deportiran je bil leta 1915. Bila je njegova skupina radikalcev, ki je porazdela bombe ob priliki napada na dom Mitchell Palmerja v Washingtonu, ob kateri priliki je bil eden izmed napadalec ubit. Bili so tovariši Galleanija, ki se zapečeli in izvedli velik Lombini atentat na Wall St., v New Yorku. Tako Zaeo kot Vanzetti, radikalec iz Nove Anglije, sta hodila b Galleaniju v šolo. Jaz ne izjavljam tega le radi očinka samega. Vlada Združenih držav ima preprčevalne dolaze o resničnosti tega, kar pravim. Obžalovanja vredno, a resnično pa je, da ne moremo izločiti morilcev, ki so dejanski izvršili zločin.

Prišli pa smo do naslednjega zaključka: — Zasledovati sem mogel ime Galleanija skozi vse uvodne zarote, ki so dosegle svoj višek v eksploziji na Wall St., in sicer le do gotove točke, nakar se je razblinilo vse v meglo.

V pojasnilo vsega tega nam se moji čitatelji spomnijo, da je Leon Czolgosz, predno je bil usmrčen radi umora predsednika McKinleyja, izjavil, da veruje v govore Eme Goldman. Izjavil je tudi, da je sklenil umoriti predsednika potem, ko je štirikrat ali petkrat poslušal Emo Goldman. Kljub temu pa nisem mogel jaz nikdar naprtiti Goldmanu direktne odgovornosti. Nikdar nisem mogel dokazati, da je ona rekla, da je treba predsednika McKinleyja umoriti, čeprav ne more biti nobenega dvoma, da je bila Goldmanca, ki je zajejala zlo seme v srce poznejšega morileca.

Gotovo se spominjate Andreja Salsedo, anarhističnega tiskarja, ki je izvršil samomer s tem, da je skočil skozi eno izmed oken urada justičnega departmanta na Park Row v New Yorku. Salsedo nam je priznal, da je bil član Galleanijeve skupine radikalcev. Izvedel sem iz najbolj zanesljivih virov, da je bil Galleani, ki ni le zajejal semena, ki je vzele v atentat na Wall Streetu, temveč, ki je tudi zasnoval cele stvar ter poslal svoja navodila v Ameriko.

Lahko bi spravi Salsedo v večji stik s tem bombnim napadom kot pa smo mogli spraviti morileca Czolgosza v stik z Emo Goldman a slednjo z dejanskim umorem predsednika McKinleyja, a med dejanskim napadom ter anarhisti, katere smo zaslišali, je obstajala, kot vedno v takih slučajih, ona medla vez monosti ali verjetnosti, za katero nismo mogli najti nobene trdne podlage. Z drugimi besedami rečeno, je manjkalo dokazov, kot bi jih zahtevalo vsako sodišče.

Bili smo prepričani, da smo imeli le malo, kar bi mogli predložiti poroti. Izjaviti, da smo mičili ali na kak drug način poškodovali anarhiste, je preveč bedasto, da bi govorili o tem. Bili so dobro preskrbljeni. Držali smo jih raditega, ker smo lovili dokaze in ker bi nam oni lahko pri tem pomagali.

Salsedo sem je hotel, da ga pridržimo v zaporu. Dve stvari sta ga napotili, da je skočil iz štirinajstega nadstropja na cestni tlak ter oblezel mrtev. Bil je seveda mrtev tri mesece pred eksplozijo na Wall Streetu, a on je vedel, da obstoja tozadevna zarota.

Prva stvar je bila, da je prišel do prepričanja, da smo že preveč tesno na njegovi lastni sledi in druga, da se je bal muck in najstrašnejše smrti iz rok radikalcev, ki so domnevali o njem, da je postal izdajec in informant. Imel je zadosti prostosti, da je lahko sprejel številne pretnje radikalcev, ki so domnevali, da jih je izdal.

Luigi Galleani je postal prvičrat splošno znan v Patersonu, N. J. Teko mastvke v svilarah tega mesta leta 1902., je bil aretiran. J. Tekom stavke v svilarah tega mesta leta 1902. je bil aretiran, ko je bil aretiran v Barre, Vt. Blj je stavljen pred sodišče v Patersonu leta 1907, a porota se ni mogla zediniti glede njegove krivde.

Od tedaj naprej je omejil Galleani svoje napore na mehke, izizvalne govore in na časnikarsko delo, ki ga je pokazalo kot misleca in mojstra reteričnih učinkov. On ni mogel imeti velikih uspehov, kajti ljudje, katere je skušal doseči, so spadali v razred, ki ni bil znožen razumeti indirektnih pozivov. Bil je pravi mojster dvostrčnosti, kajti znal je dati enemu stavku dvojen pomen.

Pisal je smotreno, dosti in neprestano. Mi smo ga opazovali, dokler ga nismo bili do grla siti. V njegovem slučaju ni kazalo drugega kot opazovati ga in zasledovati njegovo delovanje. Dosti dovtipov se je zbito na naš račun radi pozornosti, katero smo posvečali Galleaniju, a treba vam je razumeti, da bi opustil svojo dvostrčnost, če bi vedel, da ne zasledujemo še nadalje njegovega delovanja.

Jasno je bilo, da je bila večna pozornost naše edino orožje proti moči, ki je bil pripravljati takoj pričeti nekaj, kakor hitro bi ga pustili enkrat nezastraženega. Seveda smo napravili par stvari, ki so izgledale absurdne ob onem času. Treba pa se je spomniti, da ni povprečni detektiv Sherlock Holmes ali Father Brown in da ni tudi malo podoben detektivom kot nastopajo v detektivskih povestih.

On ni nič drugega kot navaden človek, katerega se je poslalo iz urada; da izve, kar pač more izvedeti o kakem človeku ali kakem dogodku. Njegove napake so številne in istotako njegova izjavljenja. On pa je vztrajen in pogumen in ti dve lastnosti odtehtati več kot pa peti, šesti, sedmi in osmi čut, s katerimi so obožroženi detektivji iz romanov.

Z veseljem se spominjam večera, ko sem sklenil navahati na neki sestanku anarhistov na 26. cesti v New Yorku. Galleani naj bi bil glavni govornik, vkolikor

vratar bi lahko napravil premoženje kot detektiv.

Sploh pa ni človek nikdar dosti izvedel, če je poslušal govore anarhistov. Jaz dvomim, če je sploh še kak anarhistični voditelj v tej deželi započel za kak bombni napad ter ga izvedel. To hočem pojasniti na naslednji način:

Galleani bo naprimer nekaj predlagal z namigavanjem. Eden njegovih ožjih tovarišev bo nesel ta migljaj naprej in ideja bo šla tako naprej, dokler se ne bo kak posebno divji človek dejanski oprijel ideje ter jo izpremenil v dejstvo. Če zasledujete tak atentat nazaj, se izgubite v pravcem labirintu indirektnih ugotovil, izgubavaj in enostavnih laži in kmalu pridete do spoznanja, da boste prišli iz cele koloboeje na istem mestu, kjer ste vstopili, ne da bi kaj dosegli.

Potem ko je Galleani zbežal iz Patersona, se je nastanil v Barre, Vt., in približno eno leto pozneje v Kanado. Posadil si je na glavo kromo, katero je odložil njegov učitelj Malatesta ter je bil izpostavljen istim zadržkom kot njegov uzor. Bil je intelektualce in kot tak obdan od radikalne inteligence. Imel je govore, kojih namen je bil dovesti do akcije. Dokler je imel opravka z razburjeno množico anarhistov, je bil ideal slednjih, a v bolj mirnih časih je pisaril in govoril na bolj krotek in akademski način.

To je ugajalo drugim izobražencem, a surovi element ni znal ceniti tega. Zahteval je drugih voditeljev. Galleani se je spustil v časnikarski boj z nekim Pedrom Esteve in ta boj je končno uničil vso enotnost med različnimi frakcijami anarhistov. Sledila je strašna notranja zmešnjava. Poprej priljubljeni anarhisti so pričeli bežati z ženami drugih priljubljenih anarhistov. Sestanki so se končali vedno s prepeti in kot organizirana pretnja so postali anarhisti dovtip.

Galleani je učil svoje nčene, da vključuje vso filozofijo takih svojih predhodnikov kot so bili Kropotkin, Malatesta, Herve, Bakunin in Ferrer in da nadkrljuje vse te može glede svojega lastnega intelekta.

Jaz sem najbolj intelektualni človek v Ameriki, — se je glasilo eno izmed skromnih ugotovil Galleanija.

Jaz sem trdno uverjen, da je bil mož odkritosrčen v tem svojem ugotovilu. Jaz za svojo osebo sem prišel le redkokdaj v stik z ljudmi, ki bi bili tako visokega intelekta.

Galleani je bil deležen številnih razočaranj, obenem z nami osamlimi vred. Ker se ga je neprestano opazovalo, mu je manjkalo prostosti akcije. Nekaj časa pred njegovo deportacijo smo ga vprašali, če se ni lotil po njegovih mislih izvanredno težke naloge, ko je rekel, da hoče dovesti do radikalne izpremembe v vladi Združenih držav.

Jaz ne priznavam vladne avtoritete, — je rekel. — Mislim pa, da je skoraj nemogoče odpraviti to vladno v sedanjem času, kajti družba ni še v takem stanju, da bi mogla živeti brez vlade. Kakor hitro se bo pregovorilo vse ljudi, — tedaj bo prišla boljša oblika vlade, — individualizem, anarhija. Človeštvo pa je za enkrat še preveč neumno.

Ta značilni človek je bil rojen v Verelli, v provinci Novara, Italija. Studiral je pravo na vsučilšču v Turinu. Njegove socialne in politične teorije pa so se hitreje širile kot pa njegovo poznavanje zakonov ter prava v splošnem in mesto da bi dovršil vsenčilšče, ga je italijanska vlada izgnala v naselbino za zločince v Pantelleria.

Skalnate obali in osamljenost tega kosa zemlje pa niso zadržale Galleanija. V neki noči, ko so bili stražniki manj pazljivi, se je podal na morje v majhnem čolnu ter izginil.

Prva zemlja, kjer je stopil na suho, je bil Egipt. V Ameriko ej prišel leta 1901, ko je bil star nekako trideset let.

Preselitev donavske komisije.

Mednarodna donavska komisija se je preselila iz Budimpešte v Bratislavo (bivši Požun, glavno mesto Slovaške), in sicer na zahtevo predsednika te komisije, rumunskega ministra Conzesea, ki je izjavil, da pod nobenim pogojem ne prevzame predsedstva, ako ostane sedež donavske komisije še naprej v Budimpešti.

CVETJE V JESENI.

Spisal dr. Ivan Tavčar.

(Nadaljevanje.)

— Ali ni hitro pri nas?
— Fletne, — ji odgovorim.
— Če naj se govori resnice, je daleč naokrog ni take gostilne. Sam sodnik to pravi, in ta pride daleč po svetu. To vam rečem, kjer so pravi ljudje, gre vse prav.
— Dobro se vam godi, to je znano.

Z ljubeznivim snehom me je pogledala. Pri tem se je to zoprn ženski nekako čudno sukalo s svojim gorjim telesom, da sem razločil opaziti, da ni slabo rejena v svoji kočmajki. — Vzkliknila je:

— Dobro pa že, dobro! Vsako leto mese oče v hranilnico in vsak otrok ima svojo knjižico.

— Boste pa veliko dote imeli?
Na to vprašanje je komaj čakala: — Leško rečem, da bo večja, ko dote Presečnikovega dekleta.

— Bila je prepričana, da me stvar zanima, zato je ponovila z nekim pomembnim naglasom: — Večjo pa že, ko jo bo imela Presečnikova Meta.

Zimem tjavdan:

— Se boste po lahko omožili.
— Leško pa, leško! So že vprašali, ta in oni! Se ve, kar tako pa tudi ne grem!

Na to baharijo nisem ničesar odgovoril. — Ali Katar je dalje predla:

— Oče je že dobro storil, da me je pustil dva leti pri nuni. Tam sem se veliko naučila. Če bi prišla danes v mesto, bi me prav nič ne skrbelo, in gotovo je, da bi se vedela sukati. Postavite kako drugo teslo z Jelovega brda v Ljubljano, pa bo ko miš v mleku, ki si pomagati ne ve.

Poglejte, poglejte! Skromno se mi je odkrila ter me prepričala, da bo Katinka dobra gospodinja, postavi jo na kmeto, postavi jo v mesto! Tedaj dvignem slušajno čelo. Prav ni nisem čul, kdaj so se odprla vrata, in vendar je pri vratih stala nuna Meta in zelo strupeno je zrla izpod čela. Zdelo se mi je, kakor da bi sveta Cecilija z Jelovega brda prav posredno strele spuščala na gospodinjico Katinko.

Oglasila se je kratko in ostro: — Mati pravi, da pridi domov! Mehko se je vmešala Katinka: — Do večerje je še dosti časa.

— Le pojdi! — Katri niti odgovora ni dala. Odsila je, in če me uho ni motilo, je zaprla precej trdo vrata za sabo. Katinka se je smejala: — Tako hodijo pri nas žene po svoje moze!

Plačal sem. Zunan je Meta čakala. Nekaj časa sva molče hodila, nato se je pa kar izlilo iz nje: — Tako torej! Doma te čakamo! Večerja je stoji, in zavoljo tebe bom lačna in bo družna slabota jedla. Ves dan se pehamo ko živina, ti pa postopaš tukaj pri tem kolovratu — to je veljelo gospodinjici Katinki — in do Presečnikovih, ki smo vendar tvoji ljudje, kar pota več te najdeš! Sram me je! In če te vodi, ti povem: tekaj se sramujem in za tebe! Dobro, da oče se ni prišel v hišo. Kaj bi dejal, ko bi vedel! Tako sem huda!

Lilo je naprej in rečem, da ne v posebno izbranih besedah. Izkušal sem jo pomiriti:

— Delal sem ves dan.
— Nič!
— Pismo mi je prinesel gospod Jakob.

— Nič!
— Če hodi gospod Jakob v to gostilno, bom smel vendar tudi jaz tja.

— Nič!
— Pišete mi, da moram v kratkem v Ljubljano in da je dosti dela v pisarni.

— Nič!
— Če pa nič, pa naj bo nič!
— Nič!

Tako me je prignala do Presečnika in v jezi sva stopila v hišo. Pri večerji je bila Meta še vedno jezna, kar je kazala s tem, da je imela rutico na glavi tako zavazano, da je zakrivala polovico obraza. Imeli smo "raševino" in največja skleda je bila napolnjena z njo. Imenitna jed — moka in pšeno goro skuhano — je sedaj tudi v pozabi, tiste dni pa smo jo imeli zelo v čislju. Prava raševina pa je zahtevala, da je stala čisto pokoncu, če si jo zaslužijo vanjo. V stredi se ni smela po-

grešati globoka jama, v katero je zila gospodinja celo ponev masti in ocvirkov. Iz te jame se je zabela potem iznova trosila, kakor se trosi gnoj s kupa na njivici.

Z veliko slastjo smo otepali ti-
sti večer to vkusno raševino. Ali
Meta je ostala pri slabi volji. Ni-
kogar ni pogledala in z nikomer
ni izpregovorila. Samo če je opa-
žala, da sem postrgal na meni od-
kaznem mestu, kar se je bilo tam
natrosilo, je posegla s svojo žlico
v jama ter mi znova natrosila, da
so se ocvirki kar gnetli.

To je parkrat storila, da sem
bil kar ginjea nad to naivno lju-
beznivostjo.

Drugačen menja pa je bil Da-
niel. Zagrohotal se je: — Meta,
pravica je za vse! Če boš tako
krivično postopala, ti izpodkop-
ljem jama.

Vrgla je žlico po mizi ter sr-
žito zbežala. Danijel pa se je gro-
hotal za njo.

Nerodno je, nositi ves teden
prah po životu. Zatorej sva se bi-
la z Danijelom zmenila, da se po-
deva po večerji kopat. Hlapčje je
odšlo, zaklicavši, da me počaka
na vasi.

Ko sva se z Boštjanom nekaj
časa razgovarjala, sem krenil za
Danijelom. Pred večjo je lovila Li-
za vodo v skaf, in takrat me je
prešinila sladka misel.

— Liza, — sem zašepetal, —
pripravi jo, pridem klicat!

Ta pretkana ženska niti obraza
ni zavijala, samo kratko se je za-
smejala: Glej, da prideš k pra-
vemu oknu! — Kaj skupaj spra-
viti, na tem bolelate vse ženske,
kmetice in gospe! Zatorej sem si
bil v svesti, da opravi Liza vse v
redu.

Na vasi smo se — sedeč po plo-
tovih — pogovarjali s fanti. Ti
so naglašali, da sem prišel danes
prvič na vas in da bo velik čudež
če me ne neso v vodo. Danijel jim
je odsvetoval, češ, da sem si na
Cori čisto gotovo pridobil pravico
do fantovanja. Ta argument
pa je zbrani družbi postal šele te-
daj pristopen, ko sem se odkupil
s precejšnjim zneskom. Nekaj so
peli, nekaj so vriskali, nato so od-
šli k Fortunu, da spravijo v pla-
žo, kar so dobili od mene.

Z Danijelom sva se podala h
Karlovčici. V tolmunu, kjer je
imela Jera svoj dom, sva se sko-
pala in oprala prah z glave in ži-
vota. Voda je kar rezala. Na miz-
lo vodo se je skliceval Danijel ter
je hitro opravil. V resnici ga je
vleklo k Fortunu, da bi ne zamu-
dil svojega deleža pri pijanč. Jaz
sem še nekaj časa ostal, ker mi je
mrzla voda jako ugajala.

Na Gori je udarilo polnoč, ko
dospem pred Presečnikovo hišo.
Ni bilo prav jasno, vendar je lu-
na tuhtam pogledovala izmed ob-
lukov. Kadar se je to zgodilo, je
bilo Boštjanovo domovje v luči
skoraj kakor po dnevu.

Pri hlevu ob zidu je slonela le-
stava, lehka in priprava. Tiho in
previdno sem jo zanesel k hiši ter
pristonil k opaženemu okenu pri
izbi, kjer sta spali Meta in Liza.
Prezrl pa sem pri tem, da je izba
imela dve okni.

Ve se smejete, častite prijate-
ljice, ali vendar je resnica, da ima
vasovanje na kmetih veliko pezi-
je v sebi. Pri tem ni treba misliti
na kaj nedovoljenega. Ali v pozno-
poči, ko je vse tiho, ko tiči neka-
ka čarobna tajnost v krajini in v
zrak nad njo, govoriti s svojim
dekletom in govoriti o ljubezni,
to je poezija. To je prava poezija,
ki dosti več velja, nego tisti plesi,
na katerih gosposki fantiči vašim
dekletom, ki se pehajo v prepote-
nih oblekah, govoričijo o ljubez-
ni! In Bog mi je priča, da največ-
krat v neslanih frazah, ki ne pri-
lajajo iz sreč! Pri vas je vse na-
rejeno, pri nas na kmetih pa go-
spoduje priroda, ki je resnična
matni resnična poezije!

Po lestvi sem splezal do okna
in lahko potrkal na steklo. — Me-
ta, a spíš?

Nekaj je zašumelo v izbi, kakor
bi kdo s postelje vstajal. Zdelo se
mi je, da čujem neko tekanje.
Prejone sem se bil zmotil pri ok-
nu in potrkal pri Lizi.

Zopet pokličem. Prav počasi se
je odpiralo. Pri luninem svitu se
mi je prikazala. Bila je rdeča ko
pirih o Veliki noči. Ko pa je vze-

la roko od okna, se je ta močno
tresla. Tesno se je bila zavila v
"dolgo ruto" — sedaj ji pravite
"ogrinjalka". Ker je imela spu-
šene kite, ji je bil obrazek čisto
izpremenjen, pa vzlic temu jo je
obdajala čudna krasota.

Vzdihnila je:
— Moj Bog, čemu si prišel?
Kaj porečeš mati?

Kakor vidite, me je poizkušala
odseloviti. Pričem zatorej tudi
vzdihovati:

— Spati ne morem, ker vem,
da si name huda.

Nekaj se je obotavljala: — Saj
sam veš, da nisem.

— Čemu si pa bila?
— S tem tretjem govorim — z
vsako drugo bi smel.

Zdelo se mi je, da se ji hoče
storiti milo. Nato sem vprašal:

— Ali mi daš roko, da nisi več
huda?

— Dam ti jo.

Izpod dolge rute je izvila roko,
ki se je še vedno tresla. Dotekni
sem se mehkih prstov in sem hotel
napraviti majhen izprehodek po
teji žametovi koži. Pa me je kaj
spretno s svojo levico spodila z
tebe stezice. — Leško noč!

— Leško noč!

Ko sem po lestvi splezal do
zelnje, se je prikazal iz senec pri
hiši hlapec Danijel. Široka usta
je odprl do ušes, se hinavsko sme-
jal ter — položivši prst na ome-
njeno široko usta — pograbil tes-
to in jo brez vsakega šuma odne-
sel k steni pri hlevu. S svojimi
vedenjem mi je hotel Danijel ra-
zodeli, da se brez širbi lahko za-
nesem na njegovo raličevost.

Drugo jutro pri kosilu sem koj
opazil, da ni ostal dogodek te no-
či tajen. Danijel je še vedno od-
piral čeljusti, kakor jih odpira
krokodil ob Nilu; Liza pa ni hotel
izginiti nekega skrivnostnega smeh
z obraza, in Meta je ko v sanjah
hodila okrog. Mater Barbo sem
parkrat zaslišal, kako me je tuht-
tam prav pomenljivo pogledala.

Ali molčalo je vse. Le oče Boštjan
je, odločivši žlico, hladno izpre-
govoril: — Če že pametni ljudje
pamet pod klop mečejo, ne vem,
kaj bo potle!

Ker je bila nedelja, nismo imeli
dela. Sredi dopoldne sem prišel
enkrat mimo hleva, kjer sta Liza
in Danijel napajala živino. Čul
sem tale razgovor:

Liza: — Kaj misliš, kaj bo iz
tega?

Danijel: — Kaj če biti, to ve
vsak človek! Če je poštenje v
njem, jo vzame. Vendar vidiš, ka-
ko je že zmedel to ubogo žival!

Liza: — Poštenje pri moških,
to je ravno! Ali ga imaš ti kaj?

Danijel: — Ti si pa star burav
in čudno bi ne bilo, če bi se člo-
vek škval. Če kaj vem, bo pri
Presečnikovih svatbi, in plesali
bomo, da bo groza! Ker to ti po-
vem: Janez ima poštenje v sebi!

Liza: — Počakajmo, le poča-
kajmo, možki ste vsi nič prida!

(Dalje prihodnj.)

Strahotna poročila iz Rusije.

Nansenova pomožna akcija ob-
javlja naslednje poročilo o polo-
žaju v pokrajinah, kjer razsaja
glad. V Rusiji strada 33 milijonov
ljudi, od teh preti 19 milijonov
smrt vsled lakote. Vsak dan do-
bi 300,000 otrok hrano od
Hooverjeve pomožne akcije, 375
tisoč odraslih in otrok pa od Nan-
senove. Ostale pomožne akcije o-
skrbujejo okoli 6 milijonov ljudi.
Ostanek bo umrl od lakote, ako
Evropa takoj ne pomaga.

Angleško posojilo Avstriji.

Angleška vlada je sklenila, do-
voliti Avstriji kredit v znesku 2
milijonov funtov. Finančni mini-
ster izdeluje v sporazumu z ostalo
vlado načrt o uporabi inozemskih
kreditov. Vlada in narodna skup-
ščina sta si popolnoma edini v
tem, da se ti krediti ne smejo upo-
rabiti za kritje tekočih izdatkov,
marveč izključno samo za produk-
tivne ali valutne svrhe. Kritje te-
kočih izdatkov se mora dobiti s
povišanimi dohodki in s štedlji-
vostjo. Dunajski politični krogi
pričakujejo, da bo tudi francoska
zbornica kmalu sprejela zakon o
dovolitvi posojila Avstriji v zne-
sku 55 milijonov frankov.

ADVERTISEMENT

Koledar

V zalogi imamo
še nekaj iztisov
poučne in zabav-
ne knjige:
**Slovensko
Amerikanski
Koledar**

Za leto 1922.

Vsebuje 36 slik in
sledede zanimive po-
vesti in članke:

Proti-delavska špijona
za

Lažnjivost in neuspeš-
nost splošne narodne
prehitice.

Opora javnega reda
Povodenj v Pueblo

Iz spominov francoske-
ga policista Claude

Maševanje usode
Doživljaji v francoski
Legiji tujcev

Kako bo izgledala bodo-
ča svetovna vojna?

Dežela debelih žensk
Najnovejša povest o
Sherlock Holmesu

Presenetljiva starost ži-
vali

Priseljevanje
Zakonski načrti o pri-
seljevanju

Po plesu
Livarji kovin v starem
veku

Glavni jeziki sveta
Pol leta med divjaki

Iz življenja kralja Petra
Konec zakonske pokor-
ščine

Jugoslovanski kralj
Zadeva Lopoviča

Morilka otrok
Nekaj o jetiki

Uzor Sherlock Holmesa
Pot na Gaurisankar

Zolčni kameni
Nenavadne oporoke

Nekaj o čistosti Fran-
cozov

Napoleon in glazba
Matere

Nekaj o proroških sa-
njah

Iz naravoslovja
Strategija banditov po
ulicah velenesta

itd.

Cena je samo 40c.

Za Jugoslavijo je ista
cena.

Pošljite spodnji kupon.

Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt St., New York.

Priloženo pošiljam 40 centov v znam-
kah za Slovensko-Amerikanski Koledar.

Ime

Naslov

Največja mesta Združenih držav.

(Jugoslovanski oddelek F. L. I., S. New York.) — Katera so naj-
večja mesta v Združenih državah? Odgovor je jako lahak, bi kdo re-
kel: teba je pogledati statistiko
zadnjega ljudskega štetja, in bo-
ste našli. Pa vendar odgovor na
tako enostaven, kar je najbolj raz-
vidno iz dejstva, da nekatera iz-
med največjih mest niso na jas-
nem, kako stopinjo zavzemajo —
med prvimi mesti. Ako je napri-
mer Pittsburgh po prebivalstvu
peto ali deveto mesto v Združenih
državah, je li Boston četrto ali
sedmo?

Zakaj ta nejasnost, ko vendar
številke govore dosti jasno? Ker
je velika razlika v tem, kaj sma-
tramo pod besedo "mesto"? Ali
smatramo za mesto le mestno ob-
čino ali celotno mestno naselbino?
Mestna občina je umetna skupina,
in ljudje, ki se naseljujejo po me-
stih, se prav malo brigajo za umet-
ne mestne meje. Dostikrat te me-
je tečejo sredi skozi najživnejše
ulice, in ljudje stantjejo to in on-
stran občinskih meje. Raditega je
veliko večje važnosti, da dožene-
mo prebivalstvo vse mestne sku-
pine, brez oziroma na politične ob-
čine, kajti šele potem moremo do-
biti pravi pojem o pomenu te ali
one mestne naselbine.

Statistike zadnjega ljudskega
štetja razlikujejo med "prebival-
stvom mesta" in onim "metropo-
litanskega distrikta". Pod prvim
se razumeva prebivalstvo politi-
čne občine, pod drugim pa ono vse
mestne skupine brez oziroma na po-
litične meje. Metropolitanski dis-
trikt zavzema torej velenostjo
notraj političnih mej, kakor tu-
di vse mestne okraje zunaj umet-
ne meje ali pa v neposredni bli-
žini.

Vzemimo n. pr. New York. —
Prebivalstvo občine New York šte-
je 5.620.048, ali vse okoli imamo
nešteto drugih občin, celo v
drugi državi, ki skupaj z newyor-
sko občino tvorijo ogromno ce-
lotno naselbino. Šele prebivalstvo
tega "metropolitanskega distrik-
ta" daje pravi pojem o pomenu
newyorškega mesta. Ako smatra-
me pod "New York" ves metro-
politanski distrikt, potem ima
New York prebivalstva od 7.910.
415.

Ako rečemo o kakem mestu v
Združenih državah, da je peto ali
šesto, moramo torej znati, da li i-
mamo v mislih politično občino
ali pa metropolitanski distrikt,
torej vso mestno skupino. V pr-
vem slučaju, ako vzamemo prvih
deset mest, bi ista glede prebival-
stva ranžirala v sledeči vrsti:
1. New York, 2. Chicago, 3. Phi-
ladelphia, 4. Detroit, 5. Cleveland,
6. St. Louis, 7. Boston, 8. Baltimo-
re, 9. Pittsburgh, 10. Los Angeles.
Ali pa vzamemo vso mestno na-
selbino ali metropolitanski distrikt
potem se desetero največjih mest
vrsti sledeče: 1. New York, 2. Chi-
cago, 3. Philadelphia, 4. Boston,
5. Pittsburgh, 6. Detroit, 7. St.
Louis, 8. Cleveland, 9. Los Ange-
les, 10. Baltimore.

Prva tri mesta, New York, Chi-
cago in Philadelphia, zavzemajo
torej isto stopinjo v obeh slučaj-
nih. Boston pa, ki kot politična ob-
čina, je na sedmem mestu, skoči v
drugi stopinji kar na četrto, do-
čim Detroit kot mestna občina za-
vzema četrto mesto, ali kot metro-
politanski distrikt pada na šesto.
Statistike izkazujejo, da deset do
petnajst milij vseh okoli središča
Bostona se nahaja gosta naselbina
1.772.254 prebivalcev.

Kakor Boston, tako tripi tudi
Pittsburgh v primerjanju mestne-
ga prebivalstva. Vse okoli razne-
rom ozkih političnih mej mestne
občine, se nahaja polno gosto ob-
ljudenih naselbin, ki se nepo-
sredno nanizavajo na pittsburgho
mestno občino. Kakor mestna ob-
čina ranžira Pittsburgh kot deve-
to mesto, ali kot metropolitanski
distrikt skoči na peto mesto s
prebivalstvom od 1.207.504, do-
čim mesto notraj umetnih občinskih
mej nima niti polovice tega
prebivalstva.

Podraženje tobaka v Avstriji.

V Avstriji bodo cene tobaka v
kratkem zvišane za 100—200 odst.

Ekupni kartel tvornice sladkorja.

Madžarski tvorničarji sladkorja
so se obrnili na češkoslovaške,
da osnujejo skupni kartel.

Narastajoča gospodarska kriza v Švici.

Gospodarska kriza v Švici za-
vzema vedno večje dimenzije. In
število brezposelnih narašča. Vla-
da je kljub največjim naporom
kantonov mogla zaposliti komaj
18.000 brezposelnih, ostali pa do-
bivajo državno podporo. Število
delno zaposlenih se je sicer neko-
liko zmanjšalo, vendar pa znaša še
vedno 53.900. Celokupno število
brezposelnih znaša 143.500.

Polom angleške velebanke.

V Londonu je propadla vele-
banke "City Equitable Fire In-
surance Company". Dostoj je u-
gotovljen primanjkljaj 4 milio-
nov funtov sterlingov. Ravatelj
banke je pobegnil.

Cirkulacija bankovcev v Poljski
je znašala 9. februarja 240 mi-
liard poljskih mark.

POTOVANJE IZ EVROPE.

Ako imate sorodnika v Avstriji
ali Nemčiji, kateri je tam pristo-
jen ter želi priti v Ameriko, ga
zamorete sedaj dobiti sem. Na-
dalje zamorete sedaj ameriški dr-
žavljeni dobiti žene in otroke iz-
pod 18. leta iz Jugoslavije ali za-
sedenege ozemlja.

Avstrijski podaniki morajo pla-
čati vize pri ameriskem konzulu
z ameriskim denarjem in ravo-
no tako morajo na Ellis Islandu
svoto \$25.00 pokazati v ameriskih
dolarjih.

Glede denarnih pošiljatev v
U. S. dolarjih, za vsa pojasnila
glede potovanja, potrebnih listin
(affidavitov) in vzožnih listkov
se obračajte na najstarejšo slo-
vensko tvrdko:

Frank Jakser State Bank,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Knjige! = Knjige!

POUČNE KNJIGE	
Angleško-slovenski slovar — Dr. Kern	\$5.00
Slovensko angleški slovar	1.50
Slovensko-angelski slovnica	1.50
Nemški slovnica	.75
Nemško angleški tolmak	.50
6 lepeh vedrojev	.50
Slovensko-nemški slovar — (Janežič Bartol)	4.00
Angleščina brez težav	.50
Orfice. Navodilo za Mianje in pisanje arbične v cirilici	.50
Dekletica. Spisal Anton B. Jeglič	.50
Gospodinjstvo — Priglas. Praktična knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjiga o lepem vedenju Urke, (Trdo vezano)	1.00
Matematika, 1. del, 3. Jeglič	.50
I. svetov.	.50
II. svetov.	.50
Narveš se želo in čem. Knjižna knjiga za vsako hišo	1.00
Pravila na eliso. Dr. J. Dostojen	.50
Varnost kuharica, na eliso in do- bre čase	1.00

Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1.50
Knjižna knjiga za naše gospodinjice (Trdo vezano)	1

